

Za let 20 bo drugače...
Za let 20 bi vi bila
tukaj srečna... za let 20
bi i jaz nerad umiral...
Dnes oba obsojena sva,
izgubljena... A v celoti:
to življenje... Vse jedno je,
kak živimo je... je nekaj
provizornega... če potlej
kaj bo... ali ne — kdo ve?

Luci ne poslušaj, nakrat
jasno ji je srečanje to
z damama dnes... Čustvo groze
zgrabi je. Ta celi park se
zdi sovražen ji, in spomni
se miru na dvorcu, tete,
dobrih blelih teh očij in
kot po mami otroku
stoži se po njih ji... Vstane...
tiho roko mu poda in
proč obraz obrača... stisne
ji molče jo... In odhaja,
zmir bolj urno, dokler da že
skoro v teku ne obstane
v drevoredu, kjer oreha
listje močno vonja... tu gre
polahkoma z glavo k zemlji
sklonjeno v rezignaciji
topi, kot žival, katera
čuti smrad krvi iz
klavnice...

DVOJNA MORALA Z OZIROM NA DETOMORE. IVANKA KLEMENČIČ.

Vsakemu doraslemu človeku je znano, da k obuditvi novega človeškega bitja v življenje treba vzajemnega čina dveh, spolno različnih oseb — moža in žene. Abstrahirajmo od postranskih okoliščin, ki o tem igrajo svojo obteževalno ali olajševalno vlogo — tu je govora le o spolnem občevarju izven zakona — in na kratko konstatirajmo pravilo, da sta za vzajemni čin in vse njega posledice logično tudi

vzajemno odgovorna dotični mož in ženska. No, tega naravnega pravila pa postave ne poznajo, ali pa ga vsaj ne izvajajo konsekvntno, kar se v posebno intenzivni luči kaže ob slučajih detomora. Tu se samo vpraša: kdo je bil na umoru otroka vdeležen z dejanjem ali nasveti. Večinoma pada vsa krivda na mater, kateri edini se je naprtila vsa odgovornost za posledice spolnega občevarja. Moškemu se je prisodila le dolžnost, skrbeti za eventualnega otroka v gmotnem oziru, a tudi k spolnovanju te dolžnosti ga sodnija prisili le tedaj, ako najde pri njem gotovo mero materijelnih sredstev. Seveda se o tem večini moških ni težko obraniti te dolžnosti, bodisi da prikrijejo del svojih sredstev ali pa jih zapravijo. Čegar gmotna sredstva pa ne presegajo določene mere, temu pa se sploh ni treba brigati za posledice spolnega občevarja. Nasprotno pa je ženska primorana, skrbeti za eksistenco svojega otroka v vsakem slučaju, pa naj je tudi brez vsakih gmotnih sredstev in ob tem nezmožna za pridobivanje istih, vsaj ne v dovolni meri.

Ako pa nezakonska mati umori svoje dete bodisi iz bede, ali sramote itd. ter pride radi tega pred sodišče, obsodi jo isto na večjo ali manjšo kazen, a za onega, ki je v jednaki meri povzročil eksistenco umorjenega deteta ter bi torej logično moral nositi jednako odgovornost za to njegovo eksistenco — za očeta se sodišče ne briga, če le ni bil aktivno vdeležen na detomoru. To je vnebovpijoča krivica oz. zmota, tembolj, ker je navadno možki tisti del, ki išče v spolnem občevarju le frivolnega uživanja, a ženski je skoraj vedno le izraz udane ljubezni, in ker je glavni vzrok detomora vedno baš ta, da je možki zapustil žensko, s katero je spolno občeval, dobro vedé, da ga ne veže nobena formalna odgovornost, ter je tako nezakonska mati ostala sama s svojo sramoto in skrbjo za oskrbo deteta.

Število detomorov bi nedvomno znatno padlo, ako bi se postavno uveljavila so-odgovornost možkih za existenco otrok. Možki bi se potem ne igrali tako lahko-miselno in brezskrbno z žensko častjo in mnogo manj bi bilo nesrečnih žensk. Tudi v slučaju, kadar bi možki ne hotel ali ne mogel v zakon vzeti ali dalje ljubiti ženske, s katero je svoj čas spolno občeval, bi vsak vsaj materijelno pripomogel za oskrbovanje otroka ter bi bila tako ženska obvarovana vsaj izkušnjave, da izvrši detomor radi pomanjkanja.

Glavno pa je: Doli z dvojno moralo na celi črti!

SAVINSKI VENEC. ZLOŽIL ŽIGA LAJÁKOV-MOZIRSKI.

VI.

Logarjevi dolini.

Ti svet prelep, planinski svet,
iz dnu srca pozdrav ti vnet,
pozdravljen cvet in kras planin
in ti, najlepša vseh dolin.

Tu kos nam raja še cveti,
očit ves božji kras leži,
ki dičil je nebeški vrt,
prvotni sreči razprostrt.

Kot v dolu jézero temná,
kjer bajne lilije cvetó,
tako ležiš tu vrh planin,
najlepša gorskih ti dolin!

V kraljevo krono ni vkovan
smaragd takó bliščeč, krasán
kot mični ta planinski svet,
v zelenje ves in cvet odet!

Ponosno na-te zre okó,
srce pa vriska mi glasno:
Pozdravljen cvet in kras planin,
in ti najlepša vseh dolin!

BORIS GODUNOV. A. S. PUŠKIN. PREVEL EDVIČ.

VII. Krakov. Dom Višnevjeckega.

Samozvanec in pater Černikovski.

Samozvanec. Ne, oče moj, težav ne bode mnogo!

Predobro jaz poznam duh narodov:

Pobožnost prenapeta ni njegova;

A vzgled vladarjev jim je vedno svet.

Pri tem pa še ta strpnost ravnodušna.

Zagotovim te, da že čez par let

Ves narod moj in vsa iztočna cerkev

Naslednika moč Petra pripozna.

Pater. Naj te podpira blaženi Ignacij,
Ko pride enkrat ta presrečni čas.

A do tedaj, moj carjevič, skrij v duši

To seme božjega navdihnjenja;

Pretvarjati se pred tem grešnim svetom

Nam včasih višja zapove dolžnost:

Ljudje naj sodijo — besede, dela,

Namere tvoje vidi pa le Bog.

Samozvanec. Amen, kdo tam? (Pride sluga.)

Recite, da sprejemam.

(Vrata se odpró in vstopi tolpa Rusov in Poljakov.)

Tovariši! Odrinemo že jutri

Iz Krakova. Jaz, Mnišek, za tri dni

Ustavim se pri tebi v Sámboru.

Vem, tvoje gostoljubno bivališče,

Tvoj grad ponaša se z velikim sjajem,

A v njem je mlada gospodarica.

Nadejam se, da bodem videl krasno

Marino tam. A vi, prijatelji,

Rusija, Litva, vi zastave bratske

Povzdignite na vraga občnega,

Na mojega krvavega zlodejca.

Sinovi Slave! Kmalu popeljam

V boj zaželeni vaše hrabre čete...

A mnogo novih še med vami vidim.

Gavrila Puškin. Prišli so prosit tvojo
milost, car,

Da daš jim službo, meč.

Samozvanec. To veseli me.

Prijatelji, le k meni. Puškin, kdo pa

Je ta lep človek?